

καὶ κατεστράφη ὑπ' αὐτῶν. Τὸ ἄ-
γαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος ἀφ' ὧρας ἀν καὶ
μετέφεραν εἰς Ρώμην (72 π.Χ.).».

Τέτοιας λογῆς βιβλίο εἶναι ὁ Παγκόσμιος
Ἑλληνοδείκτης, γόνιμο ἀπὸ γόνιμη φύτρα
βγαλμένο. Γόνιμο γιατί παρέχει ὅλες τὶς δυ-
νατότητες γιὰ πιο πέρα ἀξιοποιήσεις. Εἶναι

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ «ΥΔΡΙΑ»

Ἡ ΥΔΡΙΑ παρουσιάζει μερικὰ γράμματα φίλων της ποὺ βλέπουν τὸ περιοδικὸ
ἀπ' τὴ μεριά τους, μὲ τὸ δικό τους τρόπο. Ὁ ἀναγνώστης, ὁ μελετητὴς τῆς ΥΔΡΙΑΣ,
ἂς μελετήσει καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα καὶ ἂς βγάλει τὰ συμπεράσματά του.

ΛΑΜΠΗΣ ΛΟΥΚΟΣ

Ἀγαπητέ,

Δὲν εἶμαι ὁ Κώστας, ὅπως θὰ δεῖς κι ἀπ'
τὴν ὑπογραφή. Σοῦ γράφω, συγχώρεσέ μου
τὸν ἐνικό, σὰν ἕνα κάποιο συμπλήρωμα στὸ
πρῶτο γράμμα σου στὸν Κώστα. Κι εἶναι πολ-
λοὶ οἱ Κώστηδες ποὺ τοὺς στερεῖται ὁ τόπος.
Ποὺ γιομίζει ἡ παρουσία τους κενὰ σὲ ἄλλες
χώρες. Ποὺ τόσο ὅμως τοὺς ἔχει ἀνάγκη ὁ δι-
κός μας.

Λοιπόν. Σὰν ἦρθα καὶ γώ στὴν Πάτρα,
«μετὰ ἀπὸ τὸ φευγιό τῶν ξένων», ὅρῃκα μαζί
μὲ τὸ «Λαϊκὸ Πανεπιστήμιο» καὶ τὰ «Λαϊκὰ
Ἀναγνώστηρια». Ἰδρύθηκαν ὅπως ξέρεις, σὲ
μιὰ κρίσιμη ἐποχὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Προπαν-
τὸς γιὰ τοὺς νέους. «Κρίσιμη, γιατί μέσα στὴ
θύελλα τῶν ἰδεολογιῶν, ὅπως λέγανε τὸ 1957
σ' ἕνα κατατοπιστικὸ σημείωμά τους, τῶν ἰδεο-
λογιῶν ποὺ τότε μᾶς κατέκλυσαν, ἔχασε ὁ
ἄνθρωπος τὸν πνευματικὸ προσανατολισμό,
τὸν κανόνα τῆς ζωῆς του καὶ σκεπάστηκε ἀπὸ
τὸ δαρβαρισμό. Ἐχασε ὁ,τι τοῦ ἔδινε τὴ δύ-
ναμη νὰ τοποθετῇ τὸν ἑαυτό του υπεῦθυνα
μέσα στὴν κοινωνία καὶ νὰ βαδίζη πᾶνω στὸ
δρόμο τοῦ ἀνθρώπινου προσορισμοῦ μὲ πίστη».

Λέγανε ἀκόμη τότε, ποὺ ἀγραιοῦσε τὸ
πνεῦμα καὶ δὲν εἶχε πέσει σὲ νάρκη τούτη ἡ
πολιτεία, πῶς μιὰ ἀπὸ τὶς βασικὲς τὶς αἰτίες
ποὺ παραδέρνανε οἱ νέοι, νέοι τότε καὶ μεῖς,
μέσα στὴν ἀδελαιότητα, ἄσκοπα, ἀπροσανα-
τόλιστα, ἦταν ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τὴν πνευμα-
τικὴ ζωὴ.

Φλάμπουρο καὶ σημαία τους «Τὰ Λαϊκὰ
Ἀναγνώστηρια» εἶχαν τὴν ἀνύψωση τοῦ πνεύ-
ματος, τὴν καλλιέργεια τῆς ἀγάπης, πέρα καὶ
μακριὰ ἀπὸ μίσση, φανατισμούς, φιλαυτίες.

Μαζί μὲ τὴ δανειστικὴ τὴ διδλιθθῆκη
τους, τὴ σύνδεση τῆς Πρωτεύουσας μὲ τὴν
Πάτρα πολλὰς φορές τὸ χρόνο, εἶχαν καὶ τὶς
κατὰ Δευτέρα διαλέξεις μὲ διαλογικὴ συζήτη-
ση στὸ τέλος. Ἐκεῖ ὁ καθένας διατύπωνε λεύ-
τερα τὴ γνώμη του, χωρὶς ποτὲ νὰ σημειωθῇ
οὔτε ἕνα ξεστράτισμα. Ὅποιος δὲν ἔζησε κεί-
νη τὴν πνευματικὴ τὴ ζέστα, ποτὲ δὲ θὰ κα-
ταλάθει τὴ θαλπωρὴ της. Κι ὅσοι τὴ στερη-
θῇκανε, νιώθουνε πὸ καλὰ τὸ στίχο τοῦ Δάν-

μιὰ ἀφετηρία χρήσιμη γιὰ τὸ μελετητὴ καὶ
μπορεῖ νὰ γίνῃ μιὰ πρώτη πηγὴ γιὰ μιὰ ἄλ-
λη, ἄλλων ἀξιώσεων δουλειά. Γιὰ τὴν γραφὴ
τῆς Ἱστορίας τῆς Διασπορᾶς τῶν Ἑλλήνων,
ἰδίως τῶν νεωτέρων χρόνων, γραφὴ στὴν ὁ-
ποία καλεῖ τὸν φιλότιμο ἐργάτη.

Α. Φ. ΠΑΣΧΑΛΑΣ

τῆ: Δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ χειρότερο ἀπὸ τὸ
νὰ θυμᾶσαι ἡμέρες εὐτυχισμένες σὲ καιροὺς
δυστυχίας.

Γιατί, ἦρθε ἀργότερα ἡ δυστυχία. Τὴν
πνευματικὴ τὴ ζέστα διαδέχθηκε νέκρα καὶ
σιωπὴ. Αἰτία στάθηκε ὁ,τι ἀκριδῶς ἐμάχετο τὸ
πνεῦμα τῶν Ἀναγνώστηριων.

Ὁ θάνατος «τῶν Λαϊκῶν Ἀναγνώστηριων»
ἦταν ἕνα πλήγμα γιὰ τὴν πνευματικὴ Πά-
τρα. Ἄν συνεχίζανε τὴ δράση καὶ τὴν προσ-
φορὰ τους, θάχαμε σήμερα ἀξία λόγου πνευ-
ματικὴ ζωὴ καὶ κίνηση. Σήμερα ποὺ οἱ νέοι
τῆς μὲ τὶς ἀνησχίες, τοὺς προβληματισμούς,
τὰ ἐνδιαφέροντα, τὸ Πανεπιστήμιο, ἔχουνε
πολύ μεγαλώσει.

Ἡ παρουσία καὶ ἡ δουλειὰ κοντὰ μιὰ δε-
καετία «τῶν Λαϊκῶν Ἀναγνώστηριων» στὴν
Πάτρα τὰ εἶχανε φέρε, σὲ πανελλήνιο κλίμα-
κα, σὰν παράδειγμα πρὸς μίσηση.

Τὸ παράκαιρο τέλος τους ἦρθε νὰ δεδιώ-
σει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, πῶς τὸ καλὸ πεθαί-
νει γρήγορα καὶ ὁ,τι ἀγαπηθεῖ, θὰ σθῇσει πᾶ-
νω στ' ἄνθισμα, πρὶν φέρε τὸν καρπὸ.

Ἐτοιμος ὅμως εἶσαι, νὰ μὲ ρωτήσεις: Τὰ
ξέρω, φίλε μου, ὅλα αὐτὰ. Κι ἄλλα πολλὰ.
Γιὰ πιο λόγο τὰ ἐπαναλαμβάνεις;

Ναί. Ἡ ἔκδοσις «Τῆς Ὑδρίας», ποὺ ὅπως
φαίνεται ἕνας ἀπὸ τοὺς πρωτομάστορές της
εἶσαι καὶ σύ, σὰν περιοδικὸ τῶν ζωντανῶν
πνευματικῶν ἀνθρώπων τῆς Πάτρας, πρέπει
νὰ προσφέρει, ἀλλὰ καὶ νὰ παίρνει νερό, σὲ
καθέναν ποὺ διψάει, ἀπὸ ὅποιον ἔχει γιὰ νὰ
δόσει. Ἡ ἔκδοσή της μᾶς γιομίζει ἐλπίδες καὶ
αἰσιοδοξία. Μετὰ ἀπὸ κάθε ἀρρώστια, μικρὴ
ἢ μεγάλῃ, ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς εἶναι πιο ὠραία.
Ἰσως γίνεται καὶ πιο δημιουργικὴ. Στὸν
πνευματικὸ ὅμως τὸ χῶρο, τὸν καλλιτεχνικὸ,
πρέπει ν' ἀκούγονται ὅλες οἱ φωνές, χωρὶς
ποτὲ ἡ μιὰ νὰ μάχεται τὴν ἄλλῃ. Τὸ εἶχε τοῦ-
το πει στὴν Πάτρα ὁ μεγάλος χαρακτὴς Δη-
μήτρης Γαλάνης σὰν εἶχε ἔρθει τὸ 1953 μα-
ζί μὲ τὸν Ἡλία Βενέζη, προσκαλεσμένοι ἀπὸ
«Τὰ Λαϊκὰ Ἀναγνώστηρια» καὶ μίλησαν γιὰ
«τὴν Ἑλληνικὴ Διάρκεια».

Καὶ γιὰ νὰ τελειώσω, ἐπισημαίνω τοῦτο.
Κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη «Τῆς Ὑδρίας» πρέπει νὰ
μαζεψτοῦνε ὅλοι ὅσοι ἔχουνε πνευματικὲς ἀ-

νησυχίες, καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα. Καί, από αγάπη κινούμενες προς αυτά, όλοι μαζί, με κατανόηση, να φέρνουν την πόλη του Πατρός και του Πρωτοκλήτου, στο φώς, τον ήλιο. Μακρύς ο δρόμος. Δύσκολος. Μά έγινε η αρχή.

Σέ χαιρετώ, πνευματικέ αδελφέ και φίλε.

ΛΑΜΠΗΣ ΛΟΥΚΟΣ

★ ★

B. ΚΑΘΑΡΕΙΟΣ

Δέν μπορείτε να φαντασθήτε πόση χαρά και συγκίνηση μαζί ένοιωσα τη στιγμή που πήρα στα χέρια μου την αγαπητή «Υδρία». Τό συναισθήματα αυτά γεννήθηκαν στην ψυχή μου, όχι δέβαια από τό περιεχόμενο του περιοδικού — γιατί ακόμα δέν τό είχα ανοίξει — αλλά γιατί τούτο εκδίδεται στη νεκρή πνευματικά Πάτρα μας. Καιρός ήταν δέβαια να έχει κι ή πόλη μας, σαν τρίτη πόλη της Έλλάδος, ένα περιοδικό Λόγου και Τέχνης, που να προβάλλει την πνευματική και καλλιτεχνική της ανάπτυξη.

Διαθάζοντας έν συνέχεια την αγαπητή «Υδρία» ανακάλυψα στις πυκνοτυπωμένες σελίδες της ένα πλήθος πατριών πνευματικών ανθρώπων με έργα αξία να σταθούν στην κορυφή της πνευματικής πυραμίδας του τόπου μας.

Μέ την έλπίδα ότι θα τύχω κι εγώ από μέρους σας μιάς κάποιας φιλοξενίας τολμώ να σας αποστείλω έσωκλείστως μερικά από τά ποιήματά μου, μαζί με τίς πιο θερμές μου εύχες για τη μαροζωία της αγαπητής «Υδρίας».

Πάντα δικός σας

B. ΚΑΘΑΡΕΙΟΣ

★ ★

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

Δέν έχω παρά να σας συγχαρώ για την ωραία πρωτοβουλία να προδήςτε στην έκδοση του διαλεχτού περιοδικού «ΥΔΡΙΑ».

Μιά και ασχολούμαι με τη λογοτεχνία δέν μπορούσα να κωφεύσω στο σάλπισμα του περιοδικού σας και στην πρόταση για μιά συζήτηση γύρω από την πνευματική ζωή της Πάτρας. Σ' αυτό τό σημείο έχω να πώ τά έξής:

Όταν μιλάμε για πνευματική ζωή και πνευματική κίνηση της Πάτρας δέν πρέπει όπωσδήποτε να την έννοούμε και να την ταυτίζουμε με την καθαρώς λογοτεχνική κίνηση, με την κίνηση των λογοτεχνικών ομάδων και με τά καθαρώς λογοτεχνικού περιεχομένου και χαρακτηριστήρα περιοδικά που πιθανόν κυκλοφορούν σε μιά πόλη.

Είναι όμως αναντίρρητον γεγονός ότι και σ' αυτό τό σημείο ύστερεί ή Πάτρα, και λέω

ότι ύστερεί γιατί όσες προσπάθειες, αξιέπαινες πάντα, καταβάλλονται είτε από μεμονωμένα άτομα είτε από διάφορα σωματεία αντιμετωπίζουν την κακοπιστία και τη δυσπιστία ως προς τό προσφερόμενο πνευματικό έργο ή και αντίθετα μένει άπαθής τό κοινό προς την προσφερόμένη τροφή.

Έδω στην Πάτρα παρατηρεί κανείς μεγάλη άδιαφορία από τό κοινό να συμπορευτεί στην πνευματική δράση, σημείο και τούτο γενικώτερα του καιρού μας μιά και τό εύρύ κοινό είναι προσηλωμένο στη μικρή θόνη και παρακολουθεί με πάθος δακρύβρεχτα σήριαλ. Ότι υπάρχει πνευματική ύποτονία και ύπαν-άπτυξη είναι άναμφίβολο, ότι υπάρχει όμως ύλικο έκμεταλλεύσιμο και τούτο είναι επίσης άναμφίβολο.

Η έκδοση της «Υδρίας» κάνει μιά καλή αρχή, είναι ένα περιοδικό που έλειπε και που μπορεί να προσφέρει πολλά έφ' όσον τό θελήσουν και οι εργάτες των γραμμάτων που πραγματικά δέν είναι λίγοι στην Πάτρα. Τό μόνο που πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα είναι ή ένότητα των πνευματικών δυνάμεων της πόλεως και έννοω ένότητα τη συντονισμένη και συστηματική δράση γιατί μόνο έτσι θα δημιουργηθεί ρεύμα πνευματικότητας τόσο δυνατό ώστε να συμπαρασύρει τό πλατύ κοινό σε σκέψεις πέρα από τό πόσα τέρματα θα βάλει ό ΠΑΟ στην ΑΕΚ και τί θα γίνει στη συνέχεια στον «Αγνώστο πόλεμο».

Αν στο χέρι που ύψώθηκε κρατώντας μιά «Υδρία» προστεθούν και άλλα τότε θα μπορέσουμε να κρατήσουμε και την «ΥΔΡΙΑ», ψηλά πάντα μα και την πνευματική ζωή της Πάτρας τό ίδιο ψηλά...

Φιλικά

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

★ ★

ΣΟΦΟΥΛΗΣ ΚΟΛΑΪΤΗΣ

Μέσα στους ταραγμένους καιρούς μας, που ή ύλιστική θεώρηση της ζωής άποδυναμώνει κάθε πραγματική διάθεση πνευματικής δημιουργίας, ή πεντάμηνη παρουσία της «ΥΔΡΙΑΣ» δέν είναι ένα άπλο γεγονός. Είναι ένα μεγάλο γεγονός που πρέπει να τό χαιρετήσουμε με ιδιαίτερη χαρά, γιατί ανοίγει εύσυνε προοπτικές για την πνευματική προκοπή του τόπου μας.

Από την πρώτη κιόλας έκδοσή της, έννοιωσα την ίδια συγκίνηση, που πριν δώδεκα περίπου χρόνια αισθανθήκαμε μαζί με μιά ομάδα ανήσυχων πνευματικών ανθρώπων της πόλης μας. Κι' ήταν τότε, άνάλογη προσπάθεια με πλατύτερες προοπτικές, συγκεντρωμένη σ' ένα φιλόξενο φυσιολατρικό έντυπο, που τόσο καλοπροαίρετα είχε την καλωσύνη να μου θυμίσει ό αγαπητός Άγγελος Πασχαλός, κι' είχε σαν άποτέλεσμα τά τaráξει τά λιμνασμένα νερά της πνευματικής Πάτρας. Φυσικά,

για λίγο δυστυχώς καιρό, μία και ανυπέρβλητα εμπόδια ανακόψανε την πρωτοδοουλία μας αυτή, που όμως, πολύ σωστά τονίζει ο Άγγελος Πασχαλάς, οι προεκτάσεις της έφθασαν ως τις μέρες μας με την δημιουργία ενός μόνιμου θεσμού στον καλλιτεχνικό τομέα (έτησια έκθεση Εισαστικών Τεχνών με περιφερειακή προβολή).

Ωστόσο όμως, έχουν από τότε περάσει πολλά χρόνια και το πνευματικό δυναμικό της πόλης μας έχει αλλάξει ριζικά, έτσι ώστε να βλέπουμε την επίδωση της «ΥΔΙΑΣ» σαν κάτι το σίγουρο. Στην τωρινή πνευματική ζωή της Πάτρας, συμμετέχει με την παρουσία του το άνωτατο Πνευματικό μας Ίδρυμα, το Γ' Πανεπιστήμιο, που όσο κι' αν οι κατευθύνσεις του είναι θετικές, τουτό δεν μειώνει την προσφορά του.

Έτσι λοιπόν, η «ΥΔΡΙΑ» δεν πρέπει να μείνει: μία μικρή προσπάθεια, μέσα σε έναν περιορισμένο κύκλο ανθρώπων. Όφείλει ν' αναπτυχθεί πλατύτερα και ιδιαίτερα ν' αγκαλιάσει τους νέους δίνοντάς τους την ευκαιρία να εκδηλώσουν την συμπάραστασή τους σ' αυτή, πράγμα που σημαίνει πως θα στεγαζόταν και θα προβάλλει κάθε είδος πνευματικής δημιουργίας. Δίχως φυσικά, να παραμερίσει τους άξιους πνευματικούς μας ανθρώπους, (δεν παρθέτω δνόματα φοβούμενος ότι θα προσκρούσω στην μετριοφροσύνη τους), που έχουν προσφέρει και προσφέρουν πολλά, χρόνια τώρα, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην πνευματική πρόοδο του τόπου μας. Ίσα - Ίσα, έχει χρέος να ζητήσει την συμπάραστασή τους, στην τόσο δύσκολη πορεία της.

Μά για να γίνουν όλα αυτά, η «ΥΔΡΙΑ» που τόσες αρετές έχει, πρέπει ν' αποβάλλει και τις αδυναμίες της. Κι' έχει, δίχως άλλο, αδυναμίες δικαιολογημένες άλλωστε, αφού βρίσκεται στο ξεκίνημά της. Θα σταθούμε σε μερικές απ' αυτές και θα πούμε τη γνώμη μας, όχι με διάθεση κριτικής αλλά με την έντονη επιθυμία να βοηθήσουμε, να συμπαρασταθούμε σε μία τόσο έπαινετη προσπάθεια, που δεν πρέπει ωστόσο να παραμείνει στο σημερινό της πλαίσιο. Άλλα να πάρει τις διαστάσεις που της ανήκουν, καλύπτοντας όλους τους τομείς της πνευματικής δημιουργίας.

Πρώτα - πρώτα, η μορφή του περιοδικού δεν είναι εκείνη που ταιριάζει στην μεγάλη αποστολή του. Καλύπτει ένα μονάχα χώρο το ποιητικό (κι' ίσως μονομερώς) κι' άγνοει όλους τους άλλους. Τουτό όμως, δεν υπηρετεί την Τέχνη σωστά. Γιατί τέχνη δεν είναι μονάχα ο ποιητικός λόγος, είναι αναμειγνύμετα και ο πεζός (διήγημα, μυθιστόρημα, δοκίμιο, θέατρο κλπ.), κι' ακόμα οι εικαστικές τέχνες. Κι' έπειτα η ποίηση, στους αντιπνευματικούς δυστυχώς καιρούς μας, έχει την λιγώτερη ανταπόκριση. Έδω, είναι αναγκαίο να τονίσω πως όλα αυτά θ' ακολουθήσουν το γλωσσικό περίγραμμα, που από την αρχή κιόλας της έκδοσής της έθεσε η «ΥΔΡΙΑ».

Έτσι λοιπόν, όλα τα είδη της Τέχνης πρέπει να βρουν τον χώρο που τους ανήκει, στις φιλόξενες σελίδες της «ΥΔΡΙΑΣ», δίνοντάς της την πρόποσα μορφή σαν περιοδικό τέχνης και λόγου.

Θάθελα, με την ευκαιρία αυτή, να προχωρήσω και λίγο πιδ πέρα.. Όχι μονάχα περιοδικό Τέχνης και Λόγου αλλά και έπιστημονικής σκέψης πρέπει να γίνει η «ΥΔΡΙΑ». Γιατί η πνευματική ζωή ενός τόπου δεν μετριέται με βάση μόνο την ποιητική και λογοτεχνική δημιουργία, μα είναι συνάρτηση και της έπιστημονικής έρευνας (άρχαιολογία, Ιστορία, κοινωνιολογία, οικονομία κλπ.). Κι' είναι αναγκαίο να γίνει μπορετό τουτό, γιατί η συνεργασία όλων των πνευματικών ανθρώπων, θα βοηθήσει ουσιαστικά στην άνθιση της πνευματικής ζωής της πόλης μας, που σε τελευταία ανάλυση θάχει σαν έπακόλουθο ν' αποκτήσει η πρωτεύουσα του Μωρηά εκείνο ακριβώς που της λείπει: την πνευματική της αυτοδυναμία. Για έναν τόσο μεγάλο σκοπό έχει χρέος ν' αναλάβει την πρωτοπορεία η «ΥΔΡΙΑ».

Το θέμα, φυσικά, δεν εξαντλείται στα στενά πλαίσια ενός σημειώματος. Γι' αυτό, θέλω να πιστεύω πως θα γίνει άφορμή για την πραγματοποίηση ενός εποικοδομητικού διαλόγου. Και θα χαρώ, ιδιαίτερα, αν μου δοθεί η ευκαιρία ν' αναπτύξω διεξοδικά τις σκέψεις μου.

ΣΟΦΟΥΛΗΣ ΚΟΛΑΪΤΗΣ

★ ★

ΤΙΜΩΝΑΣ ΣΤΡΟΥΘΙΑΣ

Φέρνω το λόγο μου τον υπεύθυνο έδω. Στο χώρο του περιοδικού αυτού. Που τιμάει την πόλη. Είναι μία θέση, πάνω στην κατάσταση την πνευματική της Πάτρας. Προηγήθηκαν κι' άλλες κρίσεις κι' απόψεις. Ίσως να είναι μία έρευνα. Το έρώτημα είναι απλό: Τι έχει να παρουσιάσει η Πάτρα σήμερα, με τις προϋποθέσεις τις σημερινές; Θά πρέπει να μιλήσουμε ψυχρά, και χωρίς έρεμιάδες.

Λογαριάζεται πρώτα - πρώτα ένα Πανεπιστήμιο. Μία έστία πνευματική, στής πυραμίδας την κορυφή, με κατεύθυνση θετική. Ένα γεγονός πνευματικό, μαζί μ' ένα φυτώριο. Μπορούμε να λογαριάσουμε κι' άλλα Ιδρύματα; Το έρώτημα είναι μαχαίρι δίκοπο. Δέ θά πρέπει όμως να ξεχαστούν: Η Φιλαρμονική. Τέ ξένα Ίνστιτούτα. Η Διακίδειος. Αυτά κινούνται άνετα μέσα στο χώρο του πνεύματος και της τέχνης. Και δημιουργούν ένα κλίμα δικό τους. Το «Κέντρο Λόγου και Τέχνης» είναι νέο άκωμα. Θά βρούμε πιδ πέρα τις έφημερίδες. Έξυπηρετούν την έπικαιρότητα και καλλιεργούν το πνεύμα της τέχνης. Έχουν τους δικούς τους τρόπους. Θά σημειώσουμε στον τομέα του περιοδικού Τύπου την «ΥΔΡΙΑ». Πασχίζει να συνδέσει την παράδοση την έλληνική, μέσα στους αιώνες. Και φτάνει

στις μέρες μας, με τις ανησυχίες του παρόντος. Κι' είναι σήμερα το περιοδικό το μοναδικό, στο χώρο των γραμμάτων και των τεχνών. "Ενας φορέας με τη σφραγίδα ανθρώπων που τους διακρίνει μία συνέπεια πνευματική. Μία απόδειξη πώς η ύλη δεν εσκότωση το πνεύμα στον τόπο μας.

Πιο πέρα, είναι οι άνθρωποι, που καλλιεργούν τα γράμματα και τις τέχνες. 'Αμετακίνητοι κι' αδάκρυτοι, μέσα στο χώρο τους. Χαμένοι στη ζούγκλα. Πάντα με την πυξίδα στα χέρια.

Είν' ὅλ' αὐτὰ ἡ περιφέρεια τοῦ κύκλου. Εἶναι ἡ ἐπιφάνεια τῆς ζωῆς τοῦ πνεύματος. Εἶναι πιὸ βαθιά τὸ θέμα τῆς οὐσίας. Ὑπάρχει μιὰ διαπίστωση σκληρή. Κι' ἔρχεται τὸ ἐρώτημα μόνο του: "Ἐχει κίνηση πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἡ Πάτρα; Ποιὸς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ τὴν κατοικοῦν θὰ θελήσει νὰ δώσει ἀπάντηση;

"Ἐχουν ἀλλάξει ριζικὰ οἱ ὅροι τῆς ζωῆς. Κι' εἶναι οἱ ἐπιπτώσεις ἀκαθόριστες. Δὲν μποροῦν ἐκόλα οἱ ἐπαρχίες,, νάχουν ζωὴ πνευματικὴ αὐτόνομη. Εἶναι καταδικασμένες, νὰ «ὑποστοῦν» τὸν ὑδροκέφαλο τῆς πρωτεύουσας. Εἶναι ἡ «μοίρα» ἡ βασανισμένη τῆς ἐπαρχίας. Εἶναι ἡ «Λερναία Ὑδρα» ἡ καθημερινή. Δὲν ἔρχεται ἐδῶ ὁ λόγος γιὰ τοὺς τρόπους ἔκφρασης. Ἄλλο θέμα αὐτό. "Ολα εἶναι ὑποκείμενα στὴ φθορά, καὶ τὴν ἀλλαγὴ. Δὲ μένει τίποτα στὴ θέση του. Μονάχα τὸ κλασικὸ μένει στὴ θέση του. Αὐτὸ ποὺ ξεπέρασε τὸ φράγμα τοῦ χωροχρόνου. Ἐμειναν στὶς ἐπαρχίες, ὅσοι δὲν μπόρεσαν, ἢ δὲ θέλησαν, νὰ φύγουν. Εἶναι οἱ λόγοι τους ποικιλόμορφοι. Εἶναι οἱ ἐλάχιστοι, ὅσοι ἔμειναν. Καὶ κάνουν ἀγῶνα σκληρό, γιὰ ἐπιβίωση πνευματικὴ. Μέσα στὸ χάος. Μοιάζουν κάπως, μετὶς ὁμάδες τῶν πολεμιστῶν. Ποὺ ἔχουν ἀποκοπῆ ἀπὸ τὸν ὄγκο τοῦ στρατεύματος. Κινδυνεύουν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή ν' ἀφανιστοῦν. Βρίσκονται στὴν ἀπόγνωση. Κι' ἔτσι κάνουν κινήσεις σπασμωδικές. Δὲν νιώθουν ἀνετα οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐπαρχίας, μέσα στοὺς χώρους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης. Ἐχουν τὸ αἶσθημα τῆς ἀνασφάλειας. Κατὰ τὰ ἄλλα; Ἐκφράζεται ἡ ζωὴ ὅπως πάντα, ἀνύποπτα. Προβολὴ κοινωνικὴ, συναλλαγὴ, γνωριμίες, δεξιώσεις, τσάγια κλπ.

Θὰ φέρει κάποιος τὸν ἀντίλογο: Γιὰτὶ σήκωσε κεφάλι ἡ Θεσσαλονίκη; Ἔτσι, δημιούργησε ζωὴ πνευματικὴ αὐτόνομη. Γνωστὸ εἶναι πὺς ὑπάρχουν κι' ἄλλες πόλεις σὲ κλίμακες διάφορες. Μποροῦσε κι' ἐδῶ νὰ εἶχε γίνει κάτι. Μὰ δὲν ἔγινε. Τὶ μπορεῖ νὰ γίνει;

Νὰ βρεθοῦν πρόσωπα με συνέπεια πνευματικὴ καὶ κύρος. Νὰ μπορέσουν νὰ συγκεντρώσουν τὶς δυνάμεις τὶς ὑπάρχουσες. Στὰ Γράμματα. Στὶς Ἐπιστῆμες. Στὶς Τέχνες. Νὰ δημιουργηθῇ ἔτσι μιὰ «Ἐταιρεία Γραμμάτων — Ἐπιστημῶν — Τεχνῶν», μετρίματα καὶ ὁμάδες. Νὰ περιληφθοῦν στοὺς κόλπους τῆς, ὅλοι οἱ καλοπροαίρετοι καὶ με συνέπεια. Αὐτοὶ ποὺ ἔχουν κάτι νὰ ποῦν, καὶ νὰ προσφέρουν στὸν τόπο αὐτό. Τότε θάρθουν μόνο τους ὅλα τὰ

ἄλλα. Χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ καταλάβει. Χωρὶς κόπους καὶ θυσιές: Περιοδικὰ, ἐπετηρίδες, ἐκδόσεις διάφορες. Ἐκθέσεις. Ὁρχήστρες συμφωνικῆς, μικρῆς, μεγάλης, θέατρο, φεστιβάλ κλπ. Θάρθει ὁ συντονισμὸς τῶν ἐνεργειῶν, αὐτόματα. Καὶ τότε, θ' ἀνοιχτεῖ ὁ δρόμος γιὰ ὅλα τὰ σημεῖα. Ἡ Ἐταιρεία θὰ εἶναι ὁ φάρος κάθε ὠραίου καὶ ὕψηλου..

ΤΙΜΟΣ ΣΤΡΟΥΘΙΑΣ

★ ★

Μὲ βάση τὶς πιὸ πάνω γνώμες καὶ ἀντιλήψεις ἐκλεκτῶν φίλων καὶ ὅσες σὲ προηγούμενα τεύχη τῆς «Ὑδρίας» καταχωρήθηκαν, μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ, ὅτι τὸ περιοδικὸ δὲν φείδεται κανενὸς στοιχείου, ὥστε ἐλεύθερα ὁ πνευματικὸς μας χώρος νὰ διερευνηθεῖ κατὰ τὸ εἶναι του καὶ μετὰ τὴν διερεύνηση, μήπως καὶ πᾶσι πιὸ πέρα νὰ βρεῖ τοὺς δικούς του δρόμους.

Πέρ' ἀπ' αὐτὸ ὅμως καὶ πέρ' ἀπ' τὸ γεγονός ὅτι ἡ «Ὑδρία» προσχωρεῖ σ' ὅσες διαπιστώσεις — πιὸ πάνω — γίνονται γιὰ τὰ ἀπελπιστικὰ τίποτα αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ μας χώρου, θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ μιὰ ἀπάντηση στὰ σημεῖα ἐκείνα τῶν γνωμῶν ἢ ἀντιλήψεων ποὺ ἀφοροῦν ἄμεσα τὴν «Ὑδρία».

Ἐξ ἀρχῆς θὰ εἰπωθεῖ, ὅτι τὸ περιοδικὸ ὥρισε τοὺς κυρίους στόχους του μετὶς σελίδες τῶν πρώτων τευχῶν τ'αυ, χωρὶς ν' ἀποκλείσει καὶ κανένα ἄλλο στόχο πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ πληρότητά του ὅμως πρέπει ν' ἀξιολογηθεῖ στὸ πεδίο τῶν κυρίων στόχων του. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ «Ὑδρία» ἔχει νὰ παρατηρήσει, ὅτι ὅποιος ἀπὸ τοὺς παρὰ πάνω ἀγαπητοὺς συντρόφους τῆς, ἀναφέρεται στὶς σελίδες τῆς, ἀναφέρεται μετὰ κάποιες γενικότητες. Λόγου χάρι, γνώμες καὶ ὑποδείξεις δὲν στάθηκαν κατέλουν στὰ ὅσα ἔγραψε τὸ περιοδικὸ γιὰ τὴν γλώσσα, ὅπως αὐτὴ πρέπει νὰ νοηθεῖ σὰν κτῆμα καὶ βίωμα τῶν Ἑλλήνων μέσ' ἀπ' τὰ ζωντανὰ κείμενα ἢ στὰ ὅσα εἶπε μετὶς μελέτες ποιήσεως πάλι μέσ' ἀπ' τὰ κείμενα ἢ καὶ γιὰ τὶς «μνήμες» ποὺ περίλαβε στὶς σελίδες του με αὐτοῦσια κείμενα πεζοῦ νεοελληνικοῦ λόγου ἀκόμα οὔτε σημειώθηκαν οἱ σελίδες ποὺ κάλυψαν εἰς θητέψαντες στὸ περιοδικὸ Ἄρης Δρουκόπουλος καὶ Ἀντώνης Σακελλαρίου μετὰ ἐξαίρετα πεζὰ τους, ποὺ μποροῦν νὰ διεκδικήσουν τὴν αἴγλη τοῦ ἄρτου δοκίμιου.

Ἔτσι λοιπὸν ἀπομένει στὴν «Ὑδρία» ἡ ἀναμονὴ γιὰ μιὰ ἀνταπόκριση ποὺ θὰ ὑλοποιηθεῖ σὲ ὑποδείξεις στηριγμένες σὲ σωστὴ — ὄχι τυφλὴ — καὶ ἀμέριστη ἀγάπη.

Ἄλλὰ ἡ ἀγαθὴ μας κρίση δὲν μπορεῖ νὰ σωπάσει καὶ μπρὸς στὸ γεγονός ὅτι κανεὶς δὲν εἶδε ὅτι ἡ «Ὑδρία» ἀφῆκε ἐλεύθερο τὸν χώρος τῆς καὶ γιὰ ὁποιοῦσδήποτε ἄλλους στόχους πνευματικῆς ζωῆς, σὰν κι αὐτοὺς ποὺ σημειῶνι στὸ γράμμα τ'αυ Ὁ Σ. Κολαΐτης. Ἄλλὰ δυστυχῶς δὲν δόθηκε στὸ περιοδικὸ — μέ-